

540. 115
NG-H

2006

NGUYỄN QUANG HUỲNH

**MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN
GIÁO DỤC CHUYÊN NGHIỆP VÀ ĐỔI MỚI
PHƯƠNG PHÁP DẠY - HỌC**

ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI
TRUNG TÂM THÔNG TIN THƯ VIỆN

VV-D.2/ 11215

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI

MỤC LỤC

	Trang
Lời nói đầu.....	11
PHẦN THỨ NHẤT - Một số vấn đề về lý luận giáo dục chuyên nghiệp	13
<i>Chương 1. Đại cương về cơ sở kinh tế- xã hội của nền giáo dục chuyên nghiệp</i>	<i>15</i>
I. Từ người lao động phổ thông đến người lao động chuyên nghiệp	15
II. Quá trình hình thành nền giáo dục chuyên nghiệp.....	17
III. Các cấp đào tạo	18
IV. Các ngành học	30
V. Những vấn đề của nền giáo dục chuyên nghiệp	32
VI. Các cuộc cách mạng khoa học và kỹ thuật.....	34
1. Khoa học và kỹ thuật.....	34
2. Các cuộc cách mạng khoa học - kỹ thuật	40
VII. Mối quan hệ giữa sự phát triển của công cụ sản xuất và nền giáo dục chuyên nghiệp.....	43
1. Công cụ sản xuất	43
a. Phương pháp sản xuất.....	43
b. Công cụ sản xuất	46
Công nghệ sản xuất	50

Yêu cầu của công cụ sản xuất đối với người sử dụng.....	52
Sự phát triển của công cụ sản xuất.....	54
Công cụ sản xuất cơ khí.....	59
Công cụ sản xuất tự động	63
VIII. Khái niệm về công nghệ và bản chất của công nghệ trong các doanh nghiệp	66
1. Khái niệm về công nghệ nói chung.....	67
a. Những thành phần của công nghệ	67
b. Sự khác nhau về khái niệm công nghệ và khái niệm khoa học	69
2. Những đặc trưng của công nghệ.....	71
3. Những thuộc tính cơ bản của công nghệ	72
4. Các hình thức đổi mới công nghệ	73
a. Xét tính chất, phạm vi đổi mới công nghệ.....	73
b. Xét theo mối quan hệ giữa đổi mới công nghệ và đổi mới các yếu tố đầu vào	73
5. Trình độ công nghệ mới	74
a. Công nghệ hiện đại	74
b. Công nghệ tiên tiến	74
c. Công nghệ trung bình tiên tiến	74
d. Công nghệ trung bình	74
IX. Cơ chế tác động của khoa học và công nghệ tới phát triển kinh tế - xã hội.....	74
X. Lao động	80
1. Những yếu tố thúc đẩy con người tích cực làm việc	80
2. Phân loại lao động.....	82

a. Các nghề..... 86

b. Cơ cấu lao động ở các cơ sở sản xuất 93

XI. Sức lao động - nhân tố quyết định trong sản xuất, kinh doanh 96

1. Thế nào là sức lao động..... 96

2. Sức lao động là hàng hoá trong nền kinh tế thị trường xã hội chủ nghĩa 96

3. Lao động làm chủ và lao động làm thuê 97

4. Quan hệ cung - cầu sức lao động 99

a. Cung lao động và định mức lương 99

b. Cầu lao động..... 102

XII. Sự phân công lao động và khả năng của con người.... 106

1. Sự phân công lao động 106

a. Sự phân công nghề 109

b. Sự phân công lao động trong thực tế sản xuất 115

c. Công việc và các yếu tố đặc trưng của công việc .. 116

d. Ảnh hưởng của sự phát triển sản xuất đến sự phân công lao động..... 126

2. Sự phân công lao động và khả năng của con người.... 131

a. Các yếu tố cấu thành khả năng của con người..... 131

b. Mối quan hệ giữa khả năng con người và sự phát triển từ khả năng đến hiện thực trong các đối tượng khách quan..... 137

c. Hiện thực của khả năng con người: phương thức hoạt động 138

d. Khả năng con người và các chỉ số IQ, EQ và AQ . 140

Chương 2. Giáo dục kỹ thuật tổng hợp - cơ sở của giáo dục chuyên nghiệp	143
I. Vị trí, vai trò của nguyên tắc giáo dục kỹ thuật tổng hợp trong hoạt động đào tạo	143
II. Bản chất và những nhiệm vụ cơ bản của giáo dục kỹ thuật tổng hợp	145
Chương 3. Mục tiêu đào tạo	149
I. Giáo dục đại học	149
II. Những chỉ báo về sự hoà nhập vào đại học	150
1. Những chỉ báo về trí tuệ.....	151
2. Những chỉ báo về động cơ	157
3. Những chỉ báo về nhà trường.....	162
4. Những chỉ báo tâm lý.....	168
III. Những hệ yếu tố của vấn đề hoà nhập vào đại học	169
1. Hệ các yếu tố giải thích về sự hoà nhập và/hoặc bỏ học	169
2. Hệ các yếu tố giải thích việc hoà nhập/bỏ học của những sinh viên lớn tuổi, đã đi làm.....	171
3. Sự nhập cuộc của người sinh viên.....	173
IV. Tiếp cận tổ chức đại học một cách có hệ thống.....	176
V. Nhiệm vụ chung và nhiệm vụ cụ thể trong mục tiêu đào tạo	181
VI. Các hình thức biểu hiện của các yếu tố cấu thành khả năng.....	186
VII. Một số mục tiêu đào tạo cụ thể	188

Trường Cao đẳng Kinh tế - kỹ thuật Công nghiệp 1	188
Công ty Supephôphat và Hoá chất Lâm Thao	189
PHẦN THỨ HAI Đổi mới phương pháp dạy - học	191
<i>Chương 4. Về đổi mới phương pháp dạy - học ở đại học và cao đẳng.....</i>	<i>193</i>
<i>Chương 5. Mô hình dạy - học tích cực lấy người học làm trung tâm.....</i>	<i>203</i>
I. Cơ sở sư phạm	203
1. Từ mục tiêu đến phương pháp giáo dục	203
2. Cơ sở sư phạm	205
II. Cơ sở sinh học	207
III. Cơ sở triết học	211
IV. Phân tích quá trình dạy - học tích cực, lấy người học làm trung tâm.....	213
1. Chu trình tự học của trò.....	213
2. Chu trình dạy của thầy	214
3. Khách thể (qua ba thời điểm).....	216
V. Hệ phương pháp dạy - học tích cực, lấy người học làm trung tâm.....	218
Bốn đặc trưng cơ bản của hệ phương pháp dạy - học tích cực	218
VI. Thiết kế bài học - Môn hoá học	226
<i>Chương 6. Dạy cách học - Học cách học</i>	<i>229</i>
I. Dạy cách học.....	229
<i>Một số quan niệm về “dạy cách học”</i>	<i>230</i>

1. Cách tiếp cận và quan niệm về học.....	230
2. Cách tiếp cận và quan niệm về dạy của giáo viên	232
3. Quan niệm về mối quan hệ giữa học và dạy	234
4. Sáu nguyên tắc then chốt của việc dạy có hiệu quả.....	238
II. Học cách học.....	241
1. Khái niệm về cách học.....	241
2. Tính chất của cách học qua các thời đại	242
3. Phân loại cách học	242
III. Các phương pháp học.....	243
1. Các phương pháp thu nhận thông tin	243
2. Các phương pháp xử lý thông tin.....	249
3. Phương pháp rèn luyện tư duy	252
IV. Phương pháp hợp tác.....	254
V. Các phương pháp tự kiểm tra, tự điều chỉnh.....	256
Chương 7. Ứng dụng công nghệ thông tin trong dạy – học	259
I. Ý nghĩa và vai trò của bài dạy về sản xuất hoá học	259
II. Cấu trúc của bài dạy sản xuất hoá học	260
III. Các nguyên tắc cơ bản trong sản xuất hoá học	260
IV. Quy trình sản xuất hoá học	261
V. Mô phỏng trong dạy học hoá học	261
Một tiết học với giáo án điện tử	269
Chương 8. Đào tạo nghề.....	271
A. Phát triển chương trình đào tạo tích hợp module -	
môn học Trong giáo dục nghề nghiệp	271

I. Khái quát về chương trình đào tạo theo các môn học truyền thống và chương trình đào tạo module theo năng lực thực hiện (khả năng hành nghề)	271
1. Chương trình đào tạo theo các môn học truyền thống	271
2. Một vài đặc điểm về thực trạng các chương trình đào tạo nghề	272
3. Tính kinh tế trong đào tạo	273
4. Chương trình đào tạo theo năng lực thực hiện (khả năng hành nghề)	274
II. Phát triển chương trình đào tạo tích hợp theo module - môn học	280
1. Quan điểm tiếp cận và nguyên tắc chỉ đạo phát triển chương trình tích hợp	280
2. Chu trình các bước phát triển chương trình đào tạo tích hợp module - môn học.....	282
3. Những điểm cần chú ý trong quá trình phát triển chương trình tích hợp	284
B. Phương pháp phân tích nghề dacum.....	285
1. DACUM là gì?	285
2. Cơ sở triết lý của Dacum	286
3. Tổ chức thực hiện phân tích nghề theo phương pháp Dacum	286
4. Nội dung công việc phân tích nghề theo Dacum.....	288
Phiếu phân tích công việc	293
Phụ lục – Một số thuật ngữ Anh – Việt về giáo dục - đào tạo	295
Tài liệu tham khảo	303